

Lina Pliško

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska

lina.plisko@unipu.hr

 0000-0002-1128-9669

Samanta Milotić Bančić

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska

samanta.milotic.bancic@unipu.hr

 0009-0002-8027-6826

Kako „kantâ” more Elis Lovrić

Izvorni znanstveni rad

Original scientific paper

UDK 821.163.42'282-1Lovrić, E.

<https://doi.org/10.32728/tab.22.2025.10>

Primljeno / Received: 20. 11. 2025.

Prihvaćeno / Accepted: 4. 12. 2025.

NACRTAK

Elis Lovrić istarska je kantautorica i glumica koja svoje stihove piše i pjeva na materinskome rabačkom idiomu koji ona zove labinjonom cakavicom. U glazbenoj priči „Kanat od mora” zapisane su crtice iz djetinjstva prožete emocijom autorice koja otkriva čudesne svjetove svoga mikrokozmosa. Kao radoznala djevojčica fascinirana brodovima i putovanjima danas ostvaruje svoje snove, putuje i pjeva, pronosi ljubav prema rodnome kraju i materinskoj cakavici. U radu obrađujemo rabačku cakavštinu u glazbenoj priči „Kanat od mora”. Stihove analiziramo na fonološkoj i morfološkoj jezičnoj razini, uz leksičke napomene. Jezične značajke uspoređujemo s opisom govora Rapca koji je u svojoj disertaciji opisala Ivana Nežić (2013), kako bi se utvrdilo koliko se u stihovima čuva rabačka cakavština te ima li kakvih odstupanja s obzirom na to da se radi o glazbenoj priči prilagođenoj scenskome izvođenju i čitanju. Zaključujemo da, iako modernoga izričaja, poezija Elis Lovrić odiše starinskim sentimentom u kojemu se odražavaju očuvane jezične značajke rabačkoga govora.

Ključne riječi: Elis Lovrić, Kanat od mora, fonologija, morfologija, govor Rapca, sjevernočakavski dijalekt, središnji istarski poddijalekt, dijalektalna poezija

1. UVOD

Elis Lovrić istarska je kantautorica i glumica koja svoje stihove piše i pjeva na materinskome rabačkom idiomu. Diplomirala je na Akademiji dramskih umjetnosti, a u svojem je radnom vijeku odigrala brojne glavne uloge u hrvatskim i talijanskim kazalištima te je dobitnicom nekoliko nagrada za svoj kazališni rad. Osim kazalištem, već se godinama bavi i glazbom te, između ostalog, svira akustičnu gitaru. Vrsna je pjevačica i glazbenica koja svoj izričaj temelji na emocionalnoj povezanosti glasa i melodije. Svoj afinitet za domaćom riječi potkrijepila je kada je 2015. napisala i producirala knjigu i glazbenu izvedbu „Kanat od mora”, koja evocira pejzaž njezina rodnog kraja, njezinih predaka i njezina sjećanja iz djetinjstva. Ta je knjiga 2017. prevedena na brazilski portugalski jezik, „Kanat od mora – O Canto do Mar”, te tako postala prvo književno djelo na svijetu na brazilskom portugalskom i „labinjonom” idiomu. No nije se tu zaustavila. Godine 2020., zajedno s prof. dr. sc. Irenom Srdanović, uspješno je prepjevala „Kanat od mora” i na japanski jezik te svojim gostovanjem u Japanu prenijela ljepotu istarske čakavice.

Dobitnica je nagrade *European Women International Leadership Award* (EWILA 2025), koja se svake godine dodjeljuje iznimnim ženama čiji rad, vizija i vodstvo pridonose stvaranju pravednijeg, inkluzivnijeg i inspirativnijeg društva.

2. DOSADAŠNJE SPOZNAJE O GOVORU RAPCA

Rabac se nalazi na obali Kvarnerskoga zaljeva te administrativno pripada Gradu Labinu od kojega je udaljen 3 km. Susjedna su mu mjesta Gondolići, Ripenda Kras i Ripenda Kosi. Danas je Rabac vrlo posjećeno turističko odredište.

Mjesni govor Rapca prema klasifikaciji dijalekata čakavskoga narječja Dalibora Brozovića (1988: 88) te prema klasifikaciji Josipa Lisca (2009: 73) pripada sjevernočakavskome ili ekavskome čakavskom dijalektu. U

starijim dijalektološkim raspravama taj se govor uvrštava u starosjedilačke sjevernočakavske govore (Ribarić 2002: 44-48), odnosno čakavske govore labinskoga tipa (Małecki 2002: 39).

Prema istraživanjima čakavskoga ekavskoga dijalekta Silvane Vranić, govor Rapca pripada središnjemu istarskom poddijalektu (Vranić 2005: 334), a prema recentnim istraživanjima labinskih govora Ivane Nežić (2013: 476) skupini sjevernih labinskih govora. U sklopu sjeverne skupine mogu se iščitati mnogobrojni podaci o rabačkome idiomu kojima ćemo se služiti u ovome radu. Osim navedenih izvora, naglasni je sustav toga idioma dobro opisan u doktorskoj disertaciji Sanje Zubčić „Akcenatski tipovi imenica i glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima: dijakronijski i sinkronijski aspekt“ (Zubčić 2006), odnosno u knjizi „Neocirkumfleks u čakavskom narječju“ (2017).

3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

U ovome radu analiziramo jezik „glazbene priče“ Elis Lovrić „Kanat od mora“ na fonološkoj i morfološkoj jezičnoj razini. Jezične se značajke promatraju u kontekstu recentnih istraživanja rabačkoga idioma Ivane Nežić te istraživanja središnjega istarskog poddijalekta čakavskih ekavskih govora Silvane Vranić. Zanima nas koliko se rabačke jezične značajke zrcale u stihovima autorice te ima li u njima, eventualno, kakvih odstupanja od sustava.

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

4.1. FONOLOGIJA

OPĆE ZNAČAJKE

U zbirci je zabilježeno pet samoglasnika: *a, e, i, o* i *u* te 23 suglasnika.

4.1.1. Vokalski sustav (inventar i distribucija)

Vokali su u slobodnoj distribuciji; svaki se od vokala može ostvariti u početnom, središnjem i dočetnom slogu u riječi, ispred i iza pojedinih konsonanata te mogu biti naglašeni i nenaglašeni.

U vokalskom su sustavu zabilježene četiri duge jedinice i pet kratkih vokalskih jedinica: *a, e, i, o* i *u*, te silabem *ɾ*:

ī	ū	ĩ	ũ
ē	ō	ě	ǒ
		ǎ	
ɾ			

Zabilježen je primjer popratnoga vokala uz silabem *ɾ*, koji je nastao vokalizacijom nekadašnjega poluglasa: *vȳrtěti > varteti > vartele se (10). No nekoliko je potvrda popratnoga vokala *a* uz silabem *ɾ* u riječima u kojima nikad nije bilo poluglasa: *barnat* (22), *parnes* (22), *parneslo* (36), *nakarchojo* (34), *paržon* (40). Popratni se vokal *a* ondje našao vjerojatno analogijom prema susjednim govorima. U labinskim se govorima uglavnom čuva monoftonski ostvaraj silabema *ɾ* (Vranić i Nežić 2008: 42), a takve smo potvrde i mi većinom zabilježili: *obrneš* (22), *prven* (26), *prsten* (28), *naprtin* (34), *srce* (38), *četrtęga* (46).

Povećan je broj vokalskih jedinica kao dio tendencije jake čakavske vokalnosti (jako zatvoreni ili otvoreni vokali – potvrđen zatvoreni *a* > *o*): on ni *zno* da ona će mu žena bit (26, 28), svojo ruko mu je *dola* (28), Cekajuć da *glod paso* (12), na se *bondi* (16), *ubošla son celi svet* (16), *neson nošla moj škanjet* (16), *poznon* (18), nego *no te* (18), Ja mislin da *son* (18), ni me više *stroh* (18).

4.1.1.1. Odras jata

Odras jata (ě) u sjevernoj je podskupini čakavskih ekavskih govora ekavski u korijenskim, tvorbenim i relacijskim morfemima.

Korijenski morfem:

Spređa mene stoji (8), *Nekad* je forši bolje (8), *potiho delat* (8), *lepo* (10), *imela* (12), *celi* (12), *svet* (12), *videla* (12), *kreła* (14), *nego* (18), *lepega* (20), *železo* (20), *delon* (20), *deteton* (20), *beseđi* (20), *od sveta* (20), *smejat se* (20), *belo* kako sneg (22), *spovedat* (24)

Tvorbeni morfem:

va perah *teh* (12), *neso rivale* (10), *neson* (16), *dole* (12)

Relacijski morfem:

va *nebe* (14), *nosi na živote* (16).

Zabilježen je i ikavski refleks u tvorbenome morfemu: *nima co* (10).

4.1.1.2. Odras prednjega nazala

Protojezični i starojezični nazal * ϵ u rabačkome je idiomu zamijenjen dvojako: vokalom *a* prema čakavskoj formuli (iza palatala *j*, *č* i *ž*) u primjeru *zajikah* (< *jazik*), te vokalom *e* u položaju iza nepalatalnih konsonanata:

ϵ > a: Ošto na seh *zajikah* moren mu to reć (20)

ϵ > e: Novo *ime* dat (10).

4.1.1.3. Odraz stražnjega nazala

Općeslavenski je φ dvojaka odraza u labinskim govorima. U zbirci smo zabilježili odraz *u* u korijenskim morfemima te u osnovi svršenoga prezenta glagola *biti*, a *o* u gramatičkim morfemima:

Zamjena * φ > u česta je u korijenskim morfemima:

Nekad je forši bolje *mucat* (8)

još ki zno koliki *puti* (10)

svojo *ruko* mu je dola (28)

va jušteh *rukah* more prit od koristi (10)

U osnovi svršenoga prezenta glagola *biti*:

Da *buden* (12, 34)

Zamjena * φ > o najčešća je i dosljedno se pojavljuje u sljedećim kategorijama:

A jd. imenica ženskoga roda:

Carlo je inkontro *Fanico* (26), *svojo ruko* mu je dola (28), *šparužino* (10), *ikebano* (10), va *pjesmo* (10), *suho travo* (10), *Brento* nosi na živote (16), va *glovo* (20), *lepa stvor ti stepli dušo* (40)

A jd. zamjenica i pridjeva ženskoga roda:

jo takivat (10), *suho travo* (10)

I jd. imenica i zamjenica:

s dobroto (20), *š njo* (10)

3. lice jednine i množine prezenta glagola:

Jd.: Ma mene *pježo* tako (8)

Mn.: nas drugi *moro cut* (8), *govoro* (8), *Rivajo* me (16), *ku so moji / ili nanke neso* (24).

4.1.1.4. Odraz vokala *a* u vokal *o*

Dugi glas *a* odrazio se kao *o* u svim primjerima, bez obzira na svoje podrijetlo, što odražava utjecaj nekadašnje promjene kvantitete u kvalitetu (Vranić i Nežić 2008: 41). Potvrde su tog utjecaja mnogobrojne u zbirci: *ki zno* (8), *ne moramo vopit* (8), *me joko pježalo* (10), *od store robi* (10), *da ne zobin* (10), *suho trovo* (10), *od storeh kartoni* (10), *ne robi* (10), *prove balerine* (10), *don danas zno* (10), *Bojži dor* (10), *Jedon* (12), *som* (12), *da glod paso* (12), *na se bondi* (16), *neson* (16), *poznnon* (18), *son* (18), *stroh* (18), *ubošla son* (16), *no te* (18).

4.1.1.5. Odraz slabih poluglasa

Starojezični se poluglas ə (< *ѣ, *ь) uglavnom reflektirao kao *a*: *miljari baštonah va nebe* (14), *plakat s manun* (20), *va more* (10).

Poluglas se kod prijedloga *въ većinom odrazio kao *a* (*va*), čak i u izvedenicama.

Prijedlog: *va si' grehi* (16), *va kanole* (16), *va glovo* (20), *va mene* (22), *va tebe* (22); *va moj svet* (22)

Izvedenica: *varetele se* (10)

U izvedenice *užgat* (20) zabilježili smo, primjerice, drukčiji razvoj – redukciju poluglasa te stapanje prefiksa *v* s glasom *u*.

4.1.1.6. Protojezični i starojezični slogotvorni fonem *ǰ

Slogotvorni je *ǰ dosljedno zamijenjen vokalom *u*: *I da cuje nutra kako sunce blešći* (20), *od sunca* (46), *ima dugi konjski rep* (34), *dugi vlosi* (34), *toliko dugo* (36), *na dugo* (20).

4.1.1.7. Zatvaranje kratkoga *o* pred akcentom

Zatvaranje kratkoga *o* pred akcentom značajka je karakteristična za jugozapadni istarski dijalekt, a različito je potvrđena i u drugim organskim idiomima hrvatskoga jezika. Kratki je vokal *o* u prednaglasnome slogu uglavnom dao *u*, što je zabilježeno i u drugim labinskim govorima (Vranić i Nežić 2008: 41-42). U labinskim je govorima to uglavnom potvrđeno, uz

primjere zatvaranja kratkoga *o* i u naglašenim slogovima (Vranić i Nežić 2008: 41). U zbirci su ovjereni primjeri zatvaranja *o* u *u* u prednaglasnim i naglašenim slogovima: *ubošla* (16), *ubošli* (32), *utela* (16), *utet* (22), da vidin *ude* (34), *ugonj* (40); *ku* (10), *upre* (40), *upren* (46), uz rijetko odstupanje: *onega* (10).

Zabilježena je i obrnuta situacija, moguće analogijom prema riječima s odrazom stražnjega nazala u *o*: *limon* štrukat (10). S obzirom na to da je riječ *limun* vjerojatno u nas došla iz talijanskoga, moguće i da je samo riječ o romanizmu (*limon* < *limone*).

4.1.2. Suglasnički sustav

Suglasnički se sustav sastoji od 23 jedinice:

Sonanti			Šumnici					
v		m	p	b	f			
j	r	n	t	d				
l			c					
í		ñ						
			tʰ	(dʰ)	s	š	z	ž
				k	g		h	

4.1.2.1. Status fonema *f*

Fonem *f* pojavljuje se najčešće u riječima stranoga podrijetla: *štufale* (10), *fortega* (20), *forši* (20), *fermat* (34), *fermo* (34), *safari* (34), *fumat* (34), *forteja* (34); uz imena: *Fanica* (28), *Fumula* (28), *Eufrosinice* (28), *Fortuni* (34).

U domaćim se riječima *f* pojavljuje samo kao izmijenjena sekvencija *hv*–: *Fala* (22), *falabogu* (34).

4.1.2.2. Status fonema *í*

Status fonema *í* uglavnom je stabilan: *miljor svećah va crnine* (28), *miljori baštonah* (14), *Će li me barba Lino ka peljo poznat?* (34), *Seh oneh veleh ljudi* (18). Ta je stabilnost zapažena i u drugim labinskim govorima (Vranić i Nežić 2008: 45).

4.1.2.3. Status fonema *d'*

Status fonema *d'* u primljenicama je stabilan: jušto na 7 i kvarat cekala gore na *đir* spoda Fortuni (34), po zime, skrozi boška do *Đirandeli* soma hodit (34).

4.1.2.4. Status fonema *t'*

Skupine **t₁* i *təj* jotacijom su dale *t'*, što smo u zbirci i potvrdili: *cekajuć* (12), od moje *kući* (10), Utela bin bila *uć* (16).

4.1.2.5. Status fonema *dž*

Fonem *dž* u čakavskim je govorima rijetko zabilježen iz razloga što ga u hrvatskim govorima nije bilo, a u primljenicama se često odrazio kao spirant *ž*, što je rezultat preobrazbe toga glasa i u Rapcu: imajo co va *žepe* (34).

4.1.2.6. Čakavizam

Mieczysław Małecki u svome je radu zabilježio da se u govorima Labinstine pojavljuje čakavizam, no nije mogao točno definirati kada i u kojim uvjetima (Małecki 2007: 38). Klasični je čakavizam specifično svođenje dvaju ili triju konsonantskih nizova na jedan: zamjena fonema *č*, *ž*, *š* fonemima *c*, *z*, *s* u prvome tipu te zamjena fonema *č* fonemom *c*, fonema *ž* i *z* fonemom *ž* te fonema *š* i *s* fonemom *ś* u drugome tipu (Moguš 1977: 66), no postoje i modifikacije tih dvaju osnovnih tipova (Nežić 2013: 68). Iz toga proizlazi da je čakavizam zabilježen u stihovima Elis Lovrić vjerojatno modifikacija drugoga tipa čakavizma, gdje je glas *č* zamijenjen glasom *c*, no kod *ž* i *š* nisu zabilježene promjene:

I da *cuje* nutra kako sunce blešči (20), *Lepce* doje (18), *Ceka* da ga dignen (8), *tece* (20), mu don *ca* (20), *ocistit* ćun (22), ki zna *ca* (10), se ne *cuje* dobro (8), se *ca* ti se paro (10), *cekajuć* (12), ne *rece* (16), bi me *cekala* (10), *co* za dat (10).

Za govor je Rapca Ivana Nežić zabilježila da se katkad *z i s* javljaju na mjestima *ž i z*, odnosno *š i s* (zǝNjd. m., *zûp*, *spîna*, *sèdan*), te da se u nekim govorima Labinstine pojavljuju *ž i š* kod govornika starijih generacija, a *ž i š* te *z i s* kod mlađih govornika (Nežić 2013: 75-76). Takva je modifikacija, ona mlađih govornika, zabilježena i u „Kantu od mora“.

4.1.2.7. Obezvučivanje šumnika

Na dočetu riječi zvučni se šumnici gotovo u pravilu obezvučuju: Dokle *Boh* ne *rece* da ne (16), a često i na drugim pozicijama – početnoj: *prez* dihat (14), na *pankine* (28); središnjoj: *mehkega* (20), *žuhko*¹ (12); no zabilježena su i odstupanja: *Bez* utet (22). Dočetni *v* se u labinskim govorima na dočetu riječi dosljedno zamjenjuje glasom *f* (v. Vranić i Nežić 2008: 44; Nežić 2013: 155), a mi smo u stihovima zabilježili promjenu *v > h*: mi *krh* ne *pride* (20).

Afrikata *č* zamjenjuje se frikativom *š* na početku riječi: *šloveka* (20); u sredini: *pošnet* (24); te na dočetu riječi: *zoš* (36), *niš* (20). Ista je promjena, osim u rabačkome (Nežić 2013: 160-161), zabilježena i u brovinjskome govoru (Vranić i Nežić 2008: 46).

Fonem *h* očuvan je u mnogim pozicijama, ali ima i primjera njegove redukcije: *Utela* bin bila uć (16), *Bez* utet (22).

4.1.2.8. Protetski sonanti

Protetski su sonanti zabilježeni u mnogim labinskim govorima, no pojavljuju se nedosljedno; protetski *j* se očekivano bilježi ispred vokala *i* te protetski *v* ispred vokala *o* i *u*, uz odstupanja (usp. Vranić 2005: 268; Nežić 2013: 79-80), što potvrđuju sljedeći primjeri iz zbirke:

Protetski sonant *j*:

Jiman te radi moj amor (20)

1 Zamjenjuje se okluziv *k* frikativom *h* u primjerima *mehkega* (20) (*mehko* < **mękko* < **mękəko*) i *žuhko* (12) (*žuhko* < **žukko* < **žukəko*).

Protetski sonant *v*:

Cegove so ve *voce* (36)

i *voce* zapren (46)

Protetski sonant uz navezak *j*:

a njena koludrica prez *vocij* (28).

Slične je primjere u svome istraživanju zabilježila Ivana Nežić (Nežić 2013: 79).

4.1.2.9. Dočetno slogovno *l*

Dočetno se slogovno *l* nalazilo na dočetku finalnoga sloga u imenica, pridjeva, priloga i prijedloga, na dočetku jednine m. r. glagolskoga pridjeva radnoga te na dočetku medijalnoga sloga imenica, pridjeva, priloga i glagola, a nastalo je od nekadašnjih *l̥*, *l̄*, koji su se stopili u *l*, te je redukcijom „slaboga“ fonema šva u dočetnoj poziciji nastalo *l* u dočetnoj poziciji koje je priključeno prethodnomu slogu (Vranić 2005: 241; Nežić 2013: 80).

Razvoj dočetnoga slogovnog *l* u labinskim je govorima različit u različitim vrstama riječi. Na dočetku sloga u imenskih se riječi očuvao (Nežić 2013: 81-82), što smo i potvrdili u zbirci: Gledan oni *vel* (8), i veleh *sopel* (46).

Glagolski pridjev radni u svim je labinskim govorima beziznimno zabilježen s redukcijom dočetnoga slogovnog *l* (Nežić 2013: 81)², što potvrđuju primjeri: I ki je *reka* (8), on ni *zno* (26), je *inkontro* Fanico (26).

4.1.2.10. Prelazak *m* u *n* na kraju riječi

U većini primorskih čakavskih govora zabilježena je fonetska neutralizacija, karakteristična pojava prelaženja završnoga *m* u *n*, koja je posvjedočena i u nekim primorskim štokavskim govorima (Lisac 2003: 54). U rabačkome smo govoru potvrdili velik broj primjera fonetske neutralizacije:

² “Budući da se u ovoj kategoriji redukcija dočetnoga slogovnog *l* događa sustavno beziznimno, možemo govoriti o potvrđenosti ovoga alijeteta u govorima Labinštine.” (Nežić 2013: 82)

U glagola u 1. l. jd. prezenta: Ceka da ga *dignen* (8), *vidin se'* (8), *Gledan* (8), *bin* (10), *zobin* (10), *vidin* (10), *moren* (10), *znon* (12), *son* (12), *buden* (12), *poznon* (18), *moren* (18), *zbudin* (18), *son* (18), *sanjan* (20), *zaspin* (20), *mislin* (20), *volin* (20), *jiman* (20), *govorin* (20), *svadin* (20), *don* (20), *kapin* (34), *zrosten* (34), *živejen* (34), *gledan* (34), *cekan* (34), *nadan* (34), *molin* (34), *željin* (34), *legnen* (46), *domislin* (46), *cujen* (46), *zapren* (46), *upren* (46), *spin* (46), *spametin* (34), *naprtn* (34).

U imenica u Njd: *sron* (24); te u Ijd. s. r. i ž. r.: *s delon* (20), *deteton* (20); *kukon* (34).

U zamjenica u D jd. m. r.: *svon* (28); u L jd. m. r. va *mojen* (20), po *ten* (34); u Ijd.: s *manun* (20), *sobon* (20), s. r. *svojin* (20); u Ijd. m. r. š *njin* (10); u D mn. m. i s. r. *nan* (32), *njin* (34); te u L mn. m. i s. r.: na *njihoven* (32), na *našen* (32).

U pridjeva u L jd. m.r.: va *belen* (28), Va *gornjen* (32).

U brojeva u D jd. m. r.: *drugen* (12); te u L jd. va *prven* (26), na *jenen* (32).

Zabilježili smo odstupanje u pridjevu *sam*: *som* sebe (20).

4.1.2.11. Suglasničke skupine *jt* i *jd*

Suglasničke skupine *jt* i *jd* čuvaju se u glagola prefiguriranih od glagola *iti („ići”), na način da je prvi vokal prešao u *j* (Vranić i Nežić 2008: 46). Nismo pronašli potvrdu skupine *jt* u zbirci Elis Lovrić jer je u infinitivu došlo do jotacije nakon metateze (*poć*, 32), no skupina *jd* očuvana je u oblicima prezentske osnove: *zojde* (46). Ista je skupina zabilježena i u ostalim labinskim govorima (Nežić 2013: 335).

4.1.2.12. Jotacija glasova **t* i **d* te skupina **st*, **sk*, **zd* i **zg*

Odras je praslavenske jotacije glasa **t* frikativ *t'*: *kući* (10), *poć* (32), *moći* (38). Potvrdu odraza praslavenske jotacije glasa *d* u zbirci nismo pronašli.

Glas *đ* pojavljuje se u primljenica: na *đire* (34), *Đirandeli* (34); uz glas *ž* i *j*: *pježo* (8), *pježalo* (10), *šparužino* (10), *paržon* (40); *kuraja* (32), *jušteh* (10), *jušto* (34). U zbirci je zabilježen i oblik *girotondo* (46), neizmijenjena oblika iz talijanskoga jezika, iako ga Elis Lovrić izgovara kao *d'* (pjesma

Kanat od mora, album *Merika*, 2017). Afrikata *dž* u rabačkome se, nadalje, odrazila kao ž: va *žepe* (34).

Odraz jotacije suglasničke skupine **st* u labinskim govorima glasi *št'* (Nežić 2013: 358): kako sunce *blešći* (20). Odraz jotacije praslavenske suglasničke skupine **zd* i odraz prve palatalizacije praslavenske suglasničke skupine **zg* nismo potvrdili.

4.1.2.13. Izostajanje jotacije

Izostajanje jotacije prisutno je samo u prefigiranome glagolu *zojde* u primjeru: kad sunce *zojde* (46). U primjeru *zojde* došlo je do metateze dentala pred palatalom te do jotacije nije moglo doći. Ta je pojava česta u čakavskim govorima u izvedenica od glagola **idti*.

4.1.2.14. Suglasnička skupina *čr*

Suglasnička skupina *čr* nije se očuvala jer je u govoru Rapca prisutan čakavizam te se afrikata *č* zamjenjuje sibilantom *c*. Takve smo primjere ovjerali u zbirci: va *crnine* (28), *crni* brečić (30).

4.1.2.15. Pojednostavnjivanje suglasničkih skupina

Potvrdili smo pojednostavnjivanje suglasničkih skupina, najčešće početnih, ali i središnjih te završnih. Takvo je pojednostavnjivanje često u mnogim čakavskim govorima, pa tako i govorima Labinštine (Nežić 2013: 289).

Početne:

**vs > s*: *se'* se more reć (8), *si'* grehi (16), na *se* bondi (16), *seh* oneh (18), sa *semi* (20), *sako* (38), *se* ca je (20), *saka* beseda (24), *sacega* (30), vidin *se'* (8)

Središnje:

dn > n: *jeno* šparužino (10), na *jenen* kamike (32)

tv > tr: od *cetrtega* veka (46)

Završne:

st > s: *kos* (36), *parnes* (38).

Zamjениčka osnova *v̄s- u velikom broju čakavskih govora ima metatiziran oblik *vs- > sv-. U rabačkome je govoru, kao i u drugim labinskim govorima, došlo do pojednostavnjivanja suglasničke skupine *v̄s- nakon ispadanja slaboga poluglasa (Nežić 2013: 266-267).

Osim redukcije, provodi se metateza u skupini frikativ + glas j: *vražji* > *vrajži* (32), *Božji* > *Bojži* (10).

4.1.2.16. Suglasničke skupine *šk, šp, št* u primljenica

Suglasničke skupine *šk, šp* i *št* potvrđene su u romanizmima:

šk: *škalinah* (20), *škuživat* (24), *škanjet* (16), *škapulat* (32), *škića* (32), *škuren* (34), *boška* (34);

šp: *šparužino* (10), *šperonca* (32);

št: *luštrat* (22), *štufale* (10), va *štajon* (22), *štrukat* (10), *baštonah* (14), *ošto* (20), *angošta* (32), *bašta* (32), *jušto* (34), va *jušteh* (10).

4.1.2.17. Sonant *v* pred suglasnikom na početku riječi

Sonant *v* se pred suglasnikom na početku riječi (ranije *v̄C-) u nekim čakavskim govorima stopio s *u*, a negdje i reducirao. U govoru Rapca nalazimo obje potvrde: *zustat* (28), *užge* (38), *upre* paržon (40); *zet* (28), *zela* (28).

4.1.2.18. Stezanje u oblicima zamjenice *k̄j̄b̄

U muškome je rodu zamjenice *k̄j̄b̄ nakon redukcije poluglasa došlo do stapanja glasa *j* s glasom *i*: *ki zno* (46), *Ki god* (32), *neki* (32). Zamjenice *k̄aja i *koje u ženskome i srednjem rodu u rabačkome su govoru kontrahirane: *kega* (46), *nekega* (32), *ke* hitajo (36), *neke* (12), *ka* mi je (12).

4.1.2.19. Jednačenje prijedloga/predmetaka *iz* i *s*

U mnogim se istarskim govorima prijedlogu/predmetku *iz* izgubio početni samoglasnik te se glas *z* zamjenjuje svojim bezvučnim parnjakom, čime se izjednačava s prijedlogom *s* u odrazima (u nekim se primjerima *s* izjednačava sa svojim zvučnim parnjakom *z*). U zbirci su ovjerene obje inačice: *spod* (46), *spovedat* (24), *spreda* (8); *zbudin* (18).

4.1.2.20. Rotacizam u prezentskoj osnovi praslavenskoga glagola **mogti*

Mnogi govori čakavskoga (Lukežić 1998: 93; Lisac 2009: 17) i kajkavskoga narječja (Lončarić 1996: 19), kao i mnogi štokavski govori (Lisac 2003: 34) imaju ovjerenu promjenu intervokalnoga frikativa *ž* u sonant *r* u prezentskoj osnovi glagola **mogti* (i **pomogti*). Isto je zabilježeno u rabačkome idiomu: 1. jd. *moren* (10, 16); 3. jd. *more* (8, 10); 3. mn. *moro* (8), *pomoro* (28). Zabilježili smo rotacizam i u prilogu *nekadar* (> *nekadaže*; 20). Rotacizam je potvrđen i u drugim labinskim govorima (Vranić i Nežić 2008: 46; Nežić 2013: 159).

4.2. MORFOLOGIJA

4.2.1. Dativ, lokativ i instrumental jednine

Dativ i lokativ jednine imenica ženskoga roda e-vrste imaju nastavak *-e*: svete *Eufrosinice* (28), po *nevere* (18), va *kumpanjije* (20), va *crnine* (28), na *pankine* (28). Instrumental jednine imenica e-vrste ima nastavak *-o*: z ono lepo, krema, safari *boršo* (34), s *dobroto* (20); ali i nastavak *-on*: *kukon* (34).

Imenice muškoga i srednjeg roda a-vrste imaju nastavak *-u* u D (*Šinjoru*, 24) i *-e* u L jd. (va *nebe*, 14; na *živote*, 16; na *trampoline*, 10; na *đire*, 34; va *kanole*, 16; va *teatre*, 26; va belen *vele*, 28; na *kamike*, 32; va *Labine*, 32; na *meste*, 32; va *žepe*, 34), a u I jd. nastavak *-on*, *-en* (svojin *deteton*, 20; svojen *delon*, 20). Pronašli smo i potvrde novijega nastavka *-u* iz nekadašnje u-deklinacije u L jd. m. r.: va *moru* (46), na *miru* (46), va *mojen snu* (34).

4.2.2. Genitiv množine

Gramatički morfem *-ah* u G mn. imenica potvrđen je u sva tri roda: milijari *baštonah* na nebe (14); *svećah* (28), *besedah* (38), *štorijah* (10), od bogataških *borkah* (14), *rožicah* (12), od *ribah* (46); od *perah* (10).

Potvrdili smo i nekoliko imenica koje imaju nulti nastavak u G mn.: ž. r. tanac od meha i veleh *sopel* (46); s. r. prez *vocij* (28).

Imenice i-vrste zabilježene su s nastavkom *-i*: od *kosti* (12); a taj su nastavak preuzele i neke imenice a-vrste: od storeh *kartoni* (10), još ki zno koliki *puti* (10), do kući njeneh *noni* (10).

4.2.3. Dativ, lokativ i instrumental množine

U zbirci smo potvrdili nesinkretizirane nastavke koji su zabilježeni i u istraživanju labinskih idioma. U L mn. muškoga i srednjeg roda u labinskim je govorima morfem *-ah* koji je rezultat tendencije ujednačavanja oblika muškoga i srednjeg roda prema obliku L mn. imenica ženskoga roda (Vranić 2005: 310). Stari nastavak L mn. *-ah* potvrdili smo u muškome i ženskom rodu: na seh *zajikah* (20); po mojih *škalinah* (20), va *rukah* (10).

Ovjerili smo i stare nastavke pridjeva u D mn. (*drugem*, 12) i I mn. (*drugem*, 10), potvrđene i u drugim labinskim govorima (Nežić 2013: 277-278).

4.2.4. Djelomično održanje deklinacije nepalatalnih osnova

Kod imenica ženskoga roda zabilježili smo djelomično održanje deklinacije nepalatalnih osnova: G jd. pokle *školi* (10), od moje *kući* (10), ne zaspin od *teplini* (20), od store *robi* (10); L jd. na *trampoline* (10), A mn. na se *bondi* (16).

4.2.5. Neproširena osnova imenica muškoga roda u množini

Osnova imenica muškoga roda u množini nema proširak *-ov/-ev-*: N mn. *grehi* (24), G mn. od *bregi* (46), L mn. va si' *grehi* (16). Kratka množina imenica muškoga roda stariji je morfološki oblik koji je prisutan u većini čakavskih i kajkavskih govora.

4.2.6. Ujednačavanje palatalnog alomorfa u pridjevskoj i zamjeničkoj deklinaciji

U G, D jd. te G, D i L mn. zamjenica, pridjeva i brojeva zabilježene su palatalne inačice nastavaka zamjeničke sklonidbe: G jd. m./s. r. *sacega* (30), *cega* (36), *svojega* (46), *mojega* (46), *nekega* (32), *kega* (36), *onega* (10); *cetrtega* (46); *zelenega* (46), *labinskega* (46), *kakovega* (20), *lepega* (20), *jokega* (20), *dobrega* (20), *mehkega* (20), *fortega* (20), *storega* (12); D jd. m. r. *velemu* (24); G mn. *teh* (12), *seh oneh* (18), od *njeneh* (10); od *storeh* (10), od *zeleneh* (12), od *bogataškeh* (14), *veleh* (18), od čuda *mićeh* (10); D mn. *drugem* (10); L mn. po *mojih* (20), na *seh* (20).

4.2.7. Zamjenica ča

Upitno-odnosna zamjenica ča postoji samo u čakavskome narječju te je općečakavska jezična značajka najvišega razlikovnog ranga (Moguš 1977: 20; Lisac 2009: 17). Zamjenica ča zbog pojave je cakavizma potvrđena u rabačkome govoru kao *ca* (10, 12, 22, 24, 30, 32, 34...) i *co* (10), odnosno *zoš* (34, 36) u upitnome obliku i *niš* (20) u niječnome. Zabilježeni su i izvedeni oblici *cegove* (36), *cegovi* (36), *niceg* (8). Ista je raspodjela oblika zabilježena i u drugim govorima Labištine (Vranić i Nežić 2008: 47).

4.2.8. Tvorba komparativa i superlativa

Komparativ se pridjeva i priloga u labinskim govorima tvori od osnove pozitivna i sufikasa -š- / -ś-, -j- ili -ěj- / -éj- (Nežić 2013: 291). Superlativ se potom tvori uz pomoć predmetka *naj-* i komparativa.

Sufiksom -š- komparativ se rjeđe tvori (Nežić 2013: 292) te smo i mi potvrdili samo dva primjera, od kojih je u jednome došlo do ozvučivanja sufiksalnoga š u č, koji se u rabačkome zbog prisutnosti cakavizma odrazio kao *c*: *lepce* (18), *više* (10). Potvrdili smo i dva superlativa koju su nastali od tih dvaju komparativa: *najlepce* (30), *najviše* (10).

Najčešći način tvorbe komparativa u labinskim govorima jest onaj uz pomoć sufikasa -ěj- / -éj- (Nežić 2013: 292). U zbirci pjesama nalazimo nekoliko primjera takve tvorbe u komparativu i superlativu: *važneji* (34), *forteja* (34), *najtepleje* (20), *najmileje* (20); te nekoliko komparativa koji su nastali od sufiksa -j-: *bolja* (18), *bolje* (32), *manja* (32), *va gorenjen* (32).

4.2.9. Infinitiv i glagolski prilog sadašnji

U rabačkome je govoru zabilježen uglavnom apokopirani infinitiv: *vopit* (8), *cut* (8), *mucat* (8), *delat* (8), *vadit* (8), *pobirat* (10), *takivat* (10), *stavit* (10), *kumpanjivat* (10), *šit* (10), *skrojit* (10), *štrukat* (10), *dat* (10), *igrat* (10), *prit* (10), *poznat* (10), *kolorat* (10), *maknut* (14), *dihat* (14), *mislit* (18), *plakat* (20), *smejat se* (20), *zamolit* (22), *oprostit* (22), *tornat* (22); *pomoć* (16), *zatuć* (16), *reć* (8, 22). Naišli smo i na rijetko odstupanje: *buditi* (44).

Na isti je način apokopiran i glagolski prilog sadašnji: *cekajuć da glod paso* (12).

4.2.10. Oblici glagola *biti* za tvorbu kondicionala

U čakavskome narječju postoje posebni oblici glagola *biti* koji, uz ostalo, služe za tvorbu kondicionala: *bin, biš, bi, bimo, bite, bi*. To je poseban oblik pomoćnoga glagola *biti* koji sudjeluje u tvorbi kondicionala u čakavskim govorima te je jedna od očuvanih morfoloških značajka koja potvrđuje arhaičnost i konzervativnost čakavskoga narječja (Lukežić 1998: 41). Ti su oblici očuvani u mnogim čakavskim idiomima, koji, za razliku od, primjerice, štokavskih idioma, čuvaju više starine. U labinskim je govorima (Nežić 2013: 370), kao i u zbirci pjesama Elis Lovrić, potvrđen taj posebni oblik kondicionala I.

Kondicional I.

1. jd. *bin zela* (10), *bin utela* (20), *bin navadi* (32), *bin se prontala* (34)

3. jd. *bi cekala* (10), *bi skokale* (10), *bi zustalo* (12).

Zabilježili smo i jedan primjer kondicionala II.: *utela bin bila* (16).

4.2.11. Tvorba prezenta

Najčešći su glagolski oblici potvrđeni u zbirci prezent i perfekt. Zabilježili smo više potvrda prezenta:

1. jd. *gledan* (8), *kanton* (46), *iman* (46), *dignen* (8), *znon* (12), *poznon* (18), *jiman* (20), *don* (20), *cekan* (34), *sanjan* (34), *nadan* (34), *spin* (46), *zaspin* (20, 46), *vidin* (8), *ćun* (8, 12), *volin* (20), *živejen* (34), *željin* (34), *ne zobin* (10), *mislin* (18), *se zbudin* (18), *govorin* (20), *se svadin* (20), *spametin se* (34), *naprtin* (34), *ne kapin* (34), *molin* (34), *domislin* (46), *moren* (10, 18), *recen* (34), *legnen* (46), *cujen* (46), *zapren* (46), *upren* (46), *zrosten* (34)

2. jd. *znoš* (10), *gonáš* (30, 38), *imaš* (38), *obrneš* (22), *muciš* (30), *kapiš* (30), *govoriš* (30)

3. jd. *stoji* (8), *leži* (16), *blešći* (20), *ne robi* (10), *nosi* (16, 46), *ne pusti* (34), *stepli* (40), *misli* (46); *cuje* (8), *more* (8, 10), *gre* (12, 16), *rece* (16), *doje* (20), *pride* (20, 28, 38), *tece* (20), *upre* (40), *piše* (32), *zojde* (46); *zno* (8, 10, 34), *pježo* (8), *paro* (10), *valjo* (10), *rivajo* (16), *peljo* (34); *mora* (8), *plava* (20), *ceka* (28), *se ne riva* (32), *ima* (34), *zarompa* (38), *se gleda* (46)

1. mn. *moramo* (8), *gledamo* (14), *hodimo* (14), *sedimo* (34), *ćemo* (32)

2. mn. nema potvrde

3. mn. *stojo* (14), *se nakarchojo* (34), *se parajo* (34), *znojo* (34), *imajo* (34), *hitajo* (36), *govoro* (8), *moro* (8, 36), *pomoro* (28).

Osvjedočeni su oblici prezenta 1. l. jd. novijega oblika, s nastavkom *-m* koji potječe od nekadašnjih općeslavenskih atematskih glagola. Nisu se očuvali ni stari oblici glagola *htjeti* i *moći*, koji u velikom broju govora čuvaju stariji nastavak *-u*, od nekadašnjega stražnjeg nazala, nego su poprimili novi nastavak *-m* koji prelazi u *-n*: *ćun* (8, 12); *moren* (10, 18). I u ostalim su licima samo noviji nastavci, osim u 3. l. mn., gdje se odraz *-o* nekadašnjega stražnjeg nazala (tipičan za labinske govore) ujednačio u svih glagola 3. l. mn. prezentske paradigme.

Potvrdili smo i oblike prezenta pomoćnoga glagola *biti*, većinom i u jesnome i u niječnome obliku, a u 1. l. jd. potvrdili smo i oblik svršenoga prezenta *budem*:

1. jd. *son* (12), *neson* (16), *buden* (12, 34)
2. jd. *si* (30)
3. jd. *je* (22, 42), *ni* (34)
1. mn. *smo* (44), *nesmo* (32)
2. mn. nema potvrde
3. mn. *so* (44), *neso* (24).

4.2.12. Tvorba perfekta

Perfekt se tvori pomoću nesvršenoga prezenta glagola *biti* i glagolskoga pridjeva radnog u odgovarajućemu rodu i broju. U zbirci smo zabilježili mnogo potvrda:

1. jd. *son znala* (10), *son navadila* (10), *son imela* (12), *son videla* (12), *ubošla son* (16), *neson nošla* (16), *son prišla* (18), *son je inkontrala* (26), *neson zobila* (26), *son utela* (28), *son nosila* (34), *son bila* (46), *son se igrala* (46), *(son) skakala* (46)
2. jd. *si šo* (36)
3. jd. *je reka* (8), *je gono* (12), *je inkontro* (26), *ni zno* (26), *je šo* (32), *je priša* (32), *je noša* (32), *(je) pozno* (34), *je fermo* (34), *je gono* (34), *je ime* (34); *je parneslo* (36), *ni valjalo* (40), *(je) pježalo* (10), *se paralo* (10), *je bilo* (12, 40, 42), *je prišlo* (28); *je bila* (10, 28), *je znala* (10), *je peljala* (34), *je prišla* (26), *je vrnula* (28), *je šla* (28), *je zustala* (28), *je dola* (28), *ga je zela* (28), *ni bila* (34)

1. mn. *kapili smo* (32), *smo se nošli* (32), *smo ubošli* (32), *domišljali (smo) se* (32)
2. mn. nema potvrde
3. mn. *so znali* (32), *so prišli* (32), *so ubašli* (32), *so mi parnesli* (34); *neso umele* (36).

U 1. l. jd. pronašli smo, očekivano, samo oblike ženskoga roda jer je velik broj pjesama pisan u prvome licu. Najveći je broj zabilježenih potvrda u 3. l. jd., u sva tri roda, s već spomenutom redukcijom dočetnoga slogovnog *l* (*reka, gono, inkontro, ime...*) te prelaskom dugoga *a* u *o* (ostatak nekadašnje promjene kvantitete u kvalitetu). Potvrde 2. l. mn. nismo ovjerali ni u perfektu ni u prezentu.

4.2.13. Glagol sa značenjem ‘ići’

Glagol sa značenjem ‘ići’, ‘kretati se’, u mnogim se čakavskim govorima izražava dvjema supletivnim osnovama: infinitivnom *hodi-* i prezentskom *gre(d)-* (od **gręd-*). U zbirci su zastupljeni oblici za oba glagola, ali i za glagol *priiti* (prići < pri + iti), koji je očekivan za govore središnjega istarskog poddijalekta (Nežić 2019: 120).

gre(d)-: *gre* (12, 16, 34)

hodi-: *hodit* (34), *hodi* (34), *hodimo* (14)

priiti: *son prišla* (18), *pride* (20, 28, 38), *more prit* (10), *prišlo* (28), *je prišla* (28), *priša* (32), *prišli* (32).

4.3. LEKSIK

U zbirci Elis Lovrić zabilježili smo brojne leksičke romanizme: *miljari* (14), *anke* (18), *fortega* (20), *va kumpanjije* (20), *moj amor* (20), *forši* (20), *škalinah* (20), *škuživat* (24); *škanjet* (16), *škapulat* (32), *škića* (32), *škuren* (34), *boška* (34), *šparužino* (10), *šperonca* (32), *luštrat* (22), *štufale* (10), *va štajon* (22), *štrukat* (10), *baštonah* (14), *ošto* (20), *angošta* (32), *bašta* (32), *jušto* (34), *va jušteh* (10), *me pježo* (8), *paralo* (10), *kvadrić* (10), *pježalo me* (10), *bokoni* (10), *kumpanjivat* (10), *noni* (10), *modelin* (10), *mi se paro* (10), *propio* (10), *kolorat* (10), *kolor* (12), *anke* (12), *macić* (12), *borkah* (14), *bondi* (16), *kanole* (16), *škvaljat* (20), *tornat* (22), *šinjoru* (24), *inkontro* (26), *leprina* (26), *inkontrala* (26), *teatre* (26), *pankine* (28), *kova* (32), *beci* (32), *šikuro* (32), *angošta* (32), *kapili smo* (32), *žantat* (32), *kuraja* (32), *perke* (32), *ni importanci* (32), *torniva* (32), *korijeri* (34), *na*

đire (34), *fermat* (34), *barba* (34), *Đirandeli* (34), *fermo* (34), *kuntenta* (34), *krema* (34), *boršo* (34), *komunikat* (34), *fumat* (34), *cuka-balin* (34), *forteja* (34), *zarompa* (38), *paržon* (40), *odori* (44), *kanat* (44), *kanton* (46), *kampalon* (46). Većina je romanizama fonološki i (djelomično) morfološki prilagođena, no zabilježili smo i nekoliko neprilagođenih leksičkih romanizama: *girotondo* (46), *propio* (34), *vero* (24), *almeno* (34), *Dio* (38).

Osim brojnih romanizama, zabilježili smo i germanizam *tanac* (njem. *tanzen*, 46), uobičajen i u ostalim čakavskim govorima (Turk 2005: 6) te grecizam *koludrica* (grč. *kalógeros*, 28) (Skok 1971: 129).

5. ZAKLJUČAK

Analiza fonoloških i morfoloških jezičnih značajki zbirke pjesama „Kanat od mora“ Elis Lovrić pokazala je da govor Rapca potvrđuje pripadnost čakavskim ekavskim govorima Labinštine, odnosno njihovoj sjevernoj podskupini, kojoj, prema I. Nežić, pripada i govor Rapca.

Potvrđeni čakavizam, odraz stražnjega nazala kao *o*, prednjega nazala kao *a* i *e*, zatvaranje *a* u *o* kao ostatak nekadašnje promjene kvantitete u kvalitetu, ekavski odraz jata, primjer popratnoga vokala uz silabem *j*, refleks starojezičnoga poluglasa *ɔ* (< **ɔ*, **ɔ̃*) u *a*, *ɛ* kao rezultat jotacije skupine **tj* i *taj*, obezvučivanje zvučnih *šumnika* na dočetu riječi, prisutnost fonema *đ* u primljenicama romanskoga podrijetla, metatiziran oblik zamjениčke osnove **vs-* > *sv-* te metateza u skupini frikativ + glas *j*: *vražji* > *vrajži* (32), *Božji* > *Bojži* (10), rotacizam u prezentskoj osnovi praslavenskoga glagola **mogti*, jednačenje prijedloga/predmetaka *iz* i *s*, kontrahirani oblik zamjenice *koji*, *koja*, *koje*, očuvanost starih morfoloških oblika kao, npr. nulti nastavak u G mn. imenica *ž.* i *s.* roda, nesinkretizirani nastavci imenica u množinskoj paradigmi, izostanak imperfekta i aorista, potvrđeni glagol sa značenjem 'ići', 'kretati se' koji se izražava dvjema supletivnim osnovama, infinitivnom *hodi-* i prezentskom *gre(d)-* (od **gręd*) te mnoge druge značajke koje se zrcale u stihovima, navode nas na zaključak da pjesnikinja suvereno čuva te kroz svoje nastupe njeguje rodni idiom.

LITERATURA

- Brozović, Dalibor (1988). *Jezik, srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*, Jugoslavenski leksikografski zavod Miroslav Krleža“, Zagreb, 80-99.
- Langston, Keith (2006). *Čakavian Prosody*, Bloomington, Slavica, Indiana.
- Lisac, Josip (2003). *Hrvatska dijalektologija 1: Hrvatski dijalekti i govori štokavskog narječja i hrvatski govori torlačkog narječja*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb.
- Lisac, Josip (2009). *Hrvatska dijalektologija 2: Čakavsko narječje*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb.
- Lončarić, Mijo (1996). *Kajkavsko narječje*, Školska knjiga, Zagreb.
- Lovrić, Elis (2017). *Kanat od mora / O canto do mar*, Akcent studio – Gradska knjižnica i čitaonica Pula, Rabac – Pula.
- Lovrić, Elis (2020). *Kanat od mora / Umi no uta : Ongaku monogatari*, Akcent studio, Rabac.
- Lukežić, Iva (2012). *Zajednička povijest hrvatskih narječja. 1. Fonologija*, Hrvatska sveučilišna naklada – Filozofski fakultet – Katedra Čakavskog sabora Grobinščine, Zagreb – Rijeka – Grobnik.
- Lukežić, Iva (2015). *Zajednička povijest hrvatskih narječja. 2. Morfologija*, Hrvatska sveučilišna naklada – Filozofski fakultet – Katedra Čakavskog sabora Grobinščine, Zagreb – Rijeka – Grobnik.
- Małecki, Mieczysław (2007). *Čakavske studije*, Maveda, Rijeka.
- Małecki, Mieczysław (2002). *Slavenski govori u Istri*, Hrvatsko filološko društvo, Rijeka.
- Moguš, Milan (1977). *Čakavsko narječje: Fonologija*, Školska knjiga, Zagreb.
- Nežić, Ivana (2013). *Fonologija i morfologija čakavskih ekavskih govora Labištine* (doktorska disertacija), Rijeka, Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka.
- Nežić, Ivana (2019). *Iz morfologije južnih labinskih govora*, *Filologija*, 72, Zagreb, 89-123.
- Ribić, Josip (2002). *O istarskim dijalektima: Razmještaj južnoslavenskih dijalekata na poluotoku Istri s opisom vodičkog govora*, Josip Turčinović d. o. o., Pazin.
- Skok, Petar (1971). *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, (ur. Mirko Deanović i Ljudevit Jonke), HAZU (JAZU), Zagreb.

Turk, Marija (2005). Germanizmi u sjevernočakavskom arealu, *Fluminensia*, 17/2, Rijeka, 1-13.

Vranić, Silvana (2005). *Čakavski ekavski dijalekt: sustav i podsustavi*, Biblioteka časopisa *Fluminensia*, Filozofski fakultet u Rijeci, Odsjek za kroatistiku, Rijeka.

Vranić, Silvana; Ivana Nežić (2008). Fonološke napomene o govoru Brovinja u Istri, *Fluminensia*, 20/2, Rijeka, 39-50.

Zubčić, Sanja (2006). *Akcentatski tipovi imenica i glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima: dijakronijski i sinkronijski aspekt*, (doktorska disertacija), Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka.

Zubčić, Sanja (2017). *Neocirkumfleks u čakavskom narječju*, Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka.

SUMMARY

HOW THE SEA SINGS THROUGH ELIS LOVRIĆ

Elis Lovrić is an Istrian singer-songwriter and actress who writes and performs her lyrics in her native dialect of Rabac, which she refers to as Labinjonska cakavica. In the musical narrative *Kanat od mora* (“A Song of the Sea”), she captures fragments of her childhood imbued with personal emotion, revealing the wondrous worlds of her own microcosm. As a curious young girl fascinated by ships and travel, she now fulfills her dreams – traveling, singing, and spreading love for her homeland and her native dialect. This paper examines the Rabac variant of Čakavian as used in the musical narrative *Kanat od mora*. The lyrics are analyzed on both phonological and morphological levels. Linguistic features are compared with the description of the Rabac speech variety provided in Ivana Nežić’s 2013 dissertation, in order to determine the extent to which the dialect is preserved in the lyrics and to identify any potential deviations, particularly in light of the fact that this is a musical work adapted for stage performance and public reading. We conclude that, despite its contemporary expression, the poetry of Elis Lovrić evokes a traditional sentiment, reflecting the preserved linguistic features of the Rabac speech variety.

Keywords: Elis Lovrić, *Kanat od mora*, phonology, morphology, Rabac speech variety, Northern Čakavian dialect, Central Istrian subdialect, dialectal poetry